

**APLIKASI TEKNIK STEP-PAT-CLAP-ROLE (SPCR) DALAM CIPTAAN
CORAK IRAMA BAGI MURID TAHUN EMPAT**

LAU YEE TING

**LAPORAN KERTAS PROJEK DIKEMUKAKAN BAGI
MEMENUHI SYARAT UNTUK MEMPEROLEH
IJAZAH SARJANA PENDIDIKAN
(MOD KERJA KURSUS)**

**FAKULTI MUZIK DAN SENI PERSEMBAHAN
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS**

2020

Sila tanda (√)

Kertas Projek

Sarjana Penyelidikan

Sarjana Penyelidikan dan Kerja Kursus

Doktor Falsafah

√

INSTITUT PENGAJIAN SISWAZAH**PERAKUAN KEASLIAN PENULISAN**

Perakuan ini telah dibuat pada .....⁰⁴.....(hari bulan).....⁰¹..... (bulan) 20...²¹...

i. Perakuan pelajar :

Saya, LAU YEE TING, M20182001910, FAKULTI MUZIK DAN SENI PERSEMBAHAN (SILA NYATAKAN NAMA PELAJAR, NO. MATRIK DAN FAKULTI) dengan ini mengaku bahawa disertasi/tesis _____ yang _____ bertajuk APLIKASI TEKNIK STEP-PAT-CLAP-ROLE (SPCR) DALAM CIPTAAN CORAK IRAMA BAGI MURID TAHUN EMPAT

_____ adalah hasil kerja saya sendiri. Saya tidak memplagiat dan apa-apa penggunaan mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dilakukan secara urusan yang wajar dan bagi maksud yang dibenarkan dan apa-apa petikan, ekstrak, rujukan atau pengeluaran semula daripada atau kepada mana-mana hasil kerja yang mengandungi hak cipta telah dinyatakan dengan sejasasnya dan secukupnya.

Tandatangan pelajar

ii. Perakuan Penyelia:

Saya, DR CHRISTINE A/P AUGUSTINE (NAMA PENYELIA) dengan ini mengesahkan bahawa hasil kerja pelajar yang bertajuk _____ APLIKASI TEKNIK STEP-PAT-CLAP-ROLE (SPCR) DALAM CIPTAAN CORAK IRAMA BAGI MURID TAHUN EMPAT (TAJUK) dihasilkan oleh pelajar seperti nama di atas, dan telah diserahkan kepada Institut Pengajian Siswazah bagi memenuhi sebahagian/sepenuhnya syarat untuk memperoleh Ijazah IJAZAH SARJANA PENDIDIKAN MUZIK (SILA NYATAKAN NAMA IJAZAH).

25 / 3 / 2021

Tarikh

A. Christine

Tandatangan Penyelia

Penghargaan

Saya berasa amat bersyukur kerana saya telah berjaya menyempurnakan kertas projek ini dalam tempoh masa yang ditetapkan. Setinggi-tinggi penghargaan ditujukan kepada penyelia saya, iaitu Dr Christine a/p Augustine atas tunjuk ajar dan bimbingan beliau kepada saya sepanjang proses menyiapkan penulisan laporan kajian ini. Beliau juga tidak putus asa untuk memperbaiki kesilapan penulisan saya dan sentiasa memastikan saya tidak leka dengan laporan ini. Saya juga ingin mengambil kesempatan untuk merakamkan jutaan terima kasih kepada kepada ahli keluarga dan rakan-rakan atas tunjuk ajar dan bimbingan yang diberikan kepada saya. Tidak lupa juga, saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada pihak sekolah dan pihak Universiti Pendidikan Sultan Idris yang sudi memberi peluang dan kerjasama sepanjang tempoh waktu untuk menyiapkan laporan kajian ini.

ABSTRAK

Tujuan kajian ini adalah untuk menguji sejauh manakah teknik *Step-Pat-Clap-Role* (SPCR) dapat meningkatkan kemahiran mencipta corak irama mudah. Reka bentuk kajian ini ialah pra dan pasca eksperimen yang melibatkan satu kumpulan sampel kajian sahaja. Teknik SPCR digunakan sebagai bahan bantu mengajar dalam pengajaran. Empat pergerakan badan telah diperkenalkan melalui teknik SPCR, iaitu pergerakan gelongsor kaki untuk not semibrif dan minim, tepuk peha untuk not krocet dan tepuk tangan untuk not kuaver. Responden kajian terdiri daripada 20 orang murid Tahun Empat dari sebuah sekolah jenis kebangsaan Cina terletak di Kuala Lumpur. Murid-murid ini dipilih berdasarkan latar belakang muzik mereka dan pencapaian akademik yang sederhana di sekolah. Instrumen digunakan untuk mengutip data kajian ialah ujian pra dan pasca, ujian amali dan pemerhatian berstruktur. Kebolehpercayaan instrumen kajian menggunakan kesahan data triangulasi. Data ujian amali serta ujian pra dan pasca dianalisis menggunakan statistik deskriptif seperti frekuensi dan min manakala data pemerhatian berstruktur dianalisis berdasarkan borang pemerhatian yang disediakan. Hasil kajian menunjukkan perbezaan yang signifikan secara statistik dalam ujian pasca dengan menunjukkan peningkatan skor min 1.55 untuk corak irama satu dan tiga serta skor min 1.75 untuk corak irama dua setelah pelaksanaan aktiviti intervensi kajian. Analisis ujian amali juga menunjukkan frekuensi yang tinggi untuk pencapaian murid, iaitu seramai 14 orang mencapai tahap cemerlang, 6 orang mencapai tahap sederhana dan tiada yang mendapat tahap lemah. Data borang pemerhatian pula menunjukkan bahawa penggunaan teknik SPCR telah meningkatkan minat dan motivasi murid dalam pembelajaran. Kesimpulannya, penggunaan teknik SPCR dapat meningkatkan kemahiran murid untuk mencipta corak irama mudah. Implikasi kajian ini ialah teknik SPCR ini sesuai digunakan oleh guru muzik di sekolah untuk meningkatkan pengetahuan murid dalam tajuk corak irama.

APPLICATION OF STEP-PAT-CLAP-ROLE (SPCR) TECHNIQUE TO IMPROVE THE SKILL IN CREATING RHYTHM PATTERNS FOR YEAR FOUR STUDENTS

ABSTRACT

The purpose of this study is to identify the effectiveness of using Step-Pat-Clap-Role (SPCR) technique to improve students' skill in creating simple rhythm patterns. SPCR technique is used as teaching aids for teaching. The design of this study is pre- and post-experimental involving only one group of study samples. Four body movements have been introduced through the SPCR technique which are sliding foots movements for semibreve and minim notes, pat for crotchet notes and clap for quaver notes. The respondents of the study consisted of 20 Year-Four students from a government Chinese primary school located in Kuala Lumpur. These students were selected based on their musical background and moderate academic achievement in school. The instruments used to collect data are pre- and post-test, practical test and structured observation. Triangulation data was used to enhance reliability and validity data of the study. Practical test data as well as pre and post tests were analyzed using descriptive statistics such as frequency and mean while structured observation data were analyzed based on the observation forms provided. The results showed a statistically significant difference in the post-test by showing an increase in mean score of 1.55 for rhythm patterns one and rhythm patterns three as well as a mean score of 1.75 for rhythm pattern two after the implementation of study intervention activities. Practical test analysis showed a high frequency in students achievement where 14 people achieved excellent score, 6 people achieved good score and none in weak score. Data from observation showed that SPCR techniques has increased students' interest and motivation for learning. In conclusion, the use of technique SPCR helped students to improve the skills of creating simple rhythm patterns. The implication of this study proved that SPCR technique is suitable to use by music teachers in schools to improve students' knowledge in learning rhythm patterns.

KANDUNGAN

Muka Surat

PENGHARGAAN	ii
APPENDIX	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	x
SENARAI RAJAH	xi
SENARAI SINGKATAN	xii
SENARAI LAMPIRAN	xiii
BAB 1 PENGENALAN	
1.0 Pengenalan	1
1.1 Latar Belakang	3
1.2 Pernyataan Masalah	5
1.3 Objektif Kajian	7
1.4 Soalan Kajian	8
1.5 Kepentingan Kajian	8
1.6 Batasan Kajian	10

1.7	Definisi Operational	11
1.8	Kesimpulan	13

BAB 2 TINJAUAN LITERATUR

2.0	Pengenalan	14
2.1	Pendidikan Muzik di Sekolah Rendah	14
2.1.1	KSSR semakan 2017 Pendidikan Muzik Tahun Empat	16
2.2	Teori Pembelajaran	18
2.2.1	Teori Perkembangan Kognitif Piaget	19
2.3	Pendekatan <i>Emile Jaques-Dalcroze</i>	22
2.3.1	Pendekatan Emile Jaques-Dalcroze dalam Pendidikan Muzik	23
2.3.2	Peranan <i>Eurhythmics</i> dalam Mencipta Corak Irama	24
2.3.3	Implikasi Teori Piaget Dalam Pendekatan Eurhythmics Dalcroze	26
2.4	Mencipta Corak Irama	28
2.5	Kesimpulan	30

BAB 3 METODOLOGI KAJIAN

3.0	Pengenalan	31
3.1	Reka Bentuk Kajian	31
3.2	Sampel Kajian	33
3.3	Prosedur Kajian	34
3.3.1	Kerangka Kajian	34

3.3.2	Langkah Pelaksanaan Intervensi	38
3.3.3	Langkah-langkah Aktiviti Intervensi	39
3.4	Instrumen Kajian	40
3.4.1	Ujian Pra dan Pasca	41
3.4.2	Ujian Amali	42
3.4.3	Pemerhatian	43
3.4.4	Kebolehpercayaan dan Kesahan Data	44
3.5	Penganalisan Data	45
3.5.1	Ujian Pra dan Pasca	45
3.5.2	Ujian Amali	46
3.5.3	Pemerhatian	47
3.6	Kesimpulan	47

BAB 4 DAPATAN KAJIAN

4.0	Pengenalan	48
4.1	Maklumat Demografi Sampel	49
4.2	Analisis Dapatan Soalan Kajian	51
4.2.1	Soalan Kajian Satu	51
4.2.1.1	Pemerhatian	51
4.2.2	Soalan Kajian Dua	55
4.2.2.1	Ujian Amali	56
4.2.3	Soalan Kajian Tiga	57
4.2.3.1	Ujian Pra dan Pasca	57
4.2.3.2	Analisis Ujian Pra	58

4.2.3.3 Analisis Ujian Pasca	59
4.2.3.4 Analisis Perbandingan Pencapaian Murid dalam Ujian Pra dan Ujian Pasca	61
4.3 Kesimpulan	62
BAB 5 RUMUSAN KAJIAN	
5.0 Pengenalan	63
5.1 Rumusan Kajian	63
5.2 Perbincangan Kajian	65
5.3 Implikasi Kajian	68
5.3.1 Implikasi terhadap Pembelajaran Murid	68
5.3.2 Implikasi terhadap Pengajaran Guru	69
5.3.3 Implikasi terhadap Bahan Bantu Mengajar	69
5.4 Cadangan Kajian	70
5.4.1 Cadangan kepada Pihak Guru	71
5.4.2 Cadangan kepada Pihak Sekolah	71
5.4.3 Cadangan kepada Pihak Penyelidik	72
5.5 Kesimpulan	73
RUJUKAN	74
LAMPIRAN	

SENARAI JADUAL

No. Jadual		Muka Surat
2.1	Konsep Asas Berhubung dengan Teori Kognitif Piaget	20
3.1	Not Muzik Tahun Empat	35
4.1	Syarat Pemilihan Sampel Kajian	49
4.2	Analisis Pemerhatian Sebelum Pelaksanaan Aktiviti Intervensi Kajian	52
4.3	Analisis Pemerhatian Selepas Pelaksanaan Aktiviti Intervensi Kajian	53
4.4	Frekuensi Ujian Amali	56
4.5	Min Pencapaian Ujian Pra	59
4.6	Min Pencapaian Ujian Pasca	60

SENARAI RAJAH

No. Rajah		Muka Surat
3.1	Reka Bentuk Satu Kumpulan Pra Pasca Eksperimen	32
3.2	Pergerakan <i>Step</i> untuk Not Semibrif	36
3.3	Pergerakan <i>Step</i> untuk Not Minim	36
3.4	Pergerakan <i>Pat</i> untuk Not Krocet	37
3.5	Pergerakan <i>Clap</i> untuk Not Kuaver	37
3.6	Perancangan Aktiviti Intervensi	38
3.7	Contoh Ciptaan Corak Irama Meter Empatan	40
3.8	Triangulasi	44
3.9	Pengiraan Min Mencipta Corak Irama	46
4.1	Perbandingan Analisis Pemerhatian Selepas Pelaksanaan Aktiviti Intervensi Kajian	54
4.2	Perbandingan Skor Min Ujian Pra dan Ujian Pasca	61

SENARAI SINGKATAN

KSSR	Kurikulum Standard Sekolah Rendah
SPCR	Step-Pat-Clap-Role
DSKP	Dokumen Standard Kurikulum Dan Pentaksiran
PdPc	Pengajaran dan Pemudahcara

SENARAI LAMPIRAN

- A Ujian Pra dan Pasca Kemahiran Mencipta Corak Irama Meter Empatan
- B Rubrik Pemarkahan Ujian Pra Dan Pasca Serta Ujian Amali
- C Ujian Amali Kemahiran Memainkan Corak Irama Meter Empatan
- D Rubrik Pemarkahan Ujian Amali
- E Borang Pemerhatian
- F Surat Makluman Kepada Pejabat Pendidikan Wilayah Sentul
- G Surat Kebenaran Kepada Ibu Bapa

BAB 1

PENGENALAN

Di Malaysia, pendidikan muzik telah menjadi sebuah subjek di bawah pengurusan Kementerian Pendidikan sejak tahun 1983 yang dikenali sebagai Kurikulum Bersepadu Sekolah Rendah (KBSR). Kemudian, sistem pendidikan telah mengalami beberapa peringkat transformasi kurikulum yang melibatkan perubahan bentuk, organisasi, kandungan, pedagogi, peruntukan masa, kaedah pentaksiran, bahan dan pengurusan kurikulum bagi melahirkan murid yang kreatif dan inovatif. Standard kandungan kurikulum terbaru bagi sekolah rendah yang digunakan sehingga kini ialah Kurikulum Standard Sekolah Rendah (KSSR) semakan 2017.

Salah satu penekanan baru yang terdapat dalam KSSR semakan 2017 adalah kreativiti dan inovasi. Aspek pembaharuan dalam penekanan ini telah diberikan

perhatian yang serius bagi meningkatkan daya pemikiran kreativiti murid, iaitu Kemahiran Berfikir Aras Tinggi (KBAT). KBAT adalah kemampuan menggunakan pengetahuan, kemahiran dan nilai dalam membuat penaaakulan dan refleksi untuk menyelesaikan masalah, membuat keputusan, berinovasi dan berupaya mencipta sesuatu (Daud *et al.*, 2016). KBAT boleh membantu murid untuk menguasai kemahiran muzikal dan menghasilkan idea muzikal yang kreatif.

Menurut kajian Yahya Buntat dan Nor Sharliana (2011), persekitaran dan kreativiti mempunyai hubungan yang signifikan. Lihat persekitaran daripada perspektif interaksi guru dan pelajar di dalam kelas bergantung pada peluang kolaboratif yang wujud dalam sebuah sesi pembelajaran dan pengajaran. Kerjasama antara guru dan pelajar melalui tingkah laku kreatif seperti perkongsian idea dan kebebasan bersuara boleh mempromosikan pemupukan kreativiti pelajar (Barbot *et al.*, 2011).

Untuk memupuk kreativiti murid dalam kemahiran muzikal, interaksi antara guru dan pelajar penting untuk membantu murid menjana idea. Oleh sebab tidak semua murid dapat menguasai kemahiran muzikal secara menyeluruh, guru perlu mencari jalan penyelesaian untuk membantu murid menguasai kemahiran muzikal yang lemah dengan menyediakan teknik pembelajaran alternatif yang sesuai dengan tahap dan keperluan murid. Justeru, pengkaji telah menyediakan satu teknik ciptaan sendiri adaptasi daripada pendekatan Dalcroze untuk meningkatkan kemahiran murid mencipta corak irama meter empatan. Teknik ini digunakan sebagai bahan bantu mengajar untuk Standard Pembelajaran 3.2.1 dalam Modul Kreativiti Muzik KSSR semakan 2017 Pendidikan Muzik Tahun Empat, iaitu mencipta corak irama mudah menggunakan not semibrif, minim, krocet dan kuaver.

1.1 Latar Belakang Kajian

Menurut Kurikulum Standard Sekolah Rendah semakan (2017), perincian kurikulum program muzik mengandungi aspek dan butiran yang terperinci untuk membantu guru memahami kehendak sukatan pelajaran dengan jelas. Kurikulum pendidikan muzik untuk murid Tahun Empat mempunyai tiga tujuan. Pertama, murid perlu mengetahui nilai not semibrif, minim, krocet dan kuaver. Kedua, murid dapat mengaplikasikan pemahaman membaca notasi muzik dalam aktiviti muzik. Ketiga, murid dapat mencipta corak irama mudah dengan kreativiti sendiri.

Kajian ini memberi tumpuan kepada kemahiran murid dalam mencipta corak irama dengan kreativiti sendiri. Kreativiti murid merupakan elemen penting yang berkait rapat dengan hasil ciptaan murid. Tahap Penguasaan tertinggi dalam KSSR Pendidikan Muzik adalah menjana idea kreatif dalam pengkaryaan muzik. Kebanyakan murid tidak dapat menerapkan pengetahuan notasi muzik dalam aktiviti muzikal. Untuk mencapai ke tahap penguasaan ini, murid perlu peka terhadap perbezaan, manipulasi dan mencipta mesej muzik yang baharu (Ismail et al., 2018).

Menyedari kepentingan kreativiti dalam Pendidikan Muzik, Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) telah membuat pembaharuan dari segi gaya pengajaran guru. Sebagai contoh, perancangan sesi pembelajaran dan pemudahcaraan (PdPc) perlu berpusatkan murid agar murid diberi lebih banyak ruang dan peluang untuk mengalami proses perkembangan pemikiran dalam sesi PdPc (Ikhsan & Norila 2005). Dengan ini, murid berpeluang untuk mengeksplorasi potensi diri, membina disiplin ilmu muzik dan

meningkatkan kreativiti melalui penglibatan diri dalam pelbagai jenis aktiviti pembelajaran.

Oleh itu, kajian ini dijalankan untuk memperbaiki pembelajaran mereka. Murid akan didedahkan dengan pendekatan *Eurhythmics* yang diperkenalkan oleh Emile Jaques-Dalcroze untuk mengatasi masalah ini. Beliau merupakan seorang pendidik muzik yang memperkenalkan kaedah pembelajaran muzik dengan menggunakan pergerakan badan mengikut irama. Pendekatan Dalcroze dipilih kerana falsafah pendekatan ini bukan sahaja seiring dengan penekanan gubahan KSSR semakan 2017 malah ia juga menggalakkan pengajaran berpusatkan murid. Dalcroze percaya bahawa kanak-kanak dapat belajar untuk memahami persepsi irama muzik dengan lebih cekap melalui gabungan pergerakan badan dan irama muzik dalam aktiviti berirama.

Kajian Hanses dan Kristen (2006) menyokong falsafah pendekatan Dalcroze dengan mengatakan bahawa aktiviti muzikal dapat meningkatkan sensitiviti murid dalam muzik. Selain itu, hasil kajian daripada Wang dan Dennis (2003) juga membuktikan bahawa persekitaran pembelajaran dengan pemahaman yang kaya tentang pelbagai jenis pengalaman aural dan visual dapat memotivasi kemampuan kanak-kanak untuk belajar muzik. Justeru, penyelidikan ini bertujuan untuk mengukuhkan pemahaman muzik dan meningkatkan kreativiti murid melalui pergerakan badan.

1.2 Penyataan Masalah

Kenny (2017) dalam kajian telah menyatakan bahawa prestasi dan kemampuan muzikal murid di sekolah rendah sering diperkatakan dan dibahaskan terutama oleh para pendidik dan tokoh-tokoh pendidikan. Berdasarkan hasil penelitian yang dilakukan di beberapa buah sekolah telah membuktikan bahawa proses pembelajaran subjek muzik di sekolah rendah belum dapat mencapai hasrat falsafah pendidikan Malaysia dengan sepenuhnya (Rafiza, 2017). Kutipan data Pentaksiran Bilik Darjah (PBD) bagi subjek muzik sekolah rendah di Kuala Lumpur, kebanyakan murid tidak dapat menzahirkan idea kreatif dengan menghasilkan karya seperti penciptaan corak irama. Majoriti murid sekolah rendah menghadapi masalah untuk mencipta corak irama dengan kreativiti sendiri. Berdasarkan pengalaman pengkaji mengajar di beberapa buah sekolah kebangsaan dan sekolah kebangsaan Cina, murid tidak dapat mencipta corak irama mudah dengan menggunakan not semibrif, minim, krocet dan kuaver.

Isu ini berpunca daripada kekurangan waktu pengajaran muzik untuk murid sekolah rendah. Murid mengalami kesuntukan masa untuk menguasai kemahiran dan teori muzik. Kualiti pengajaran muzik di sekolah rendah kurang berkualiti kerana sebahagian besar tenaga pengajar muzik bukan guru opsyen muzik (Abdullah *et al.*, 2020). Guru tersebut cenderung untuk mengambil jalan mudah dengan hanya memperdengarkan kepada murid asas teori muzik berdasarkan apa yang terkandung dalam buku teks. Tambahan pula, sekolah tidak mementingkan pendidikan muzik kerana ianya bukan mata pelajaran yang diuji dalam peperiksaan awam. Peluang untuk mengembangkan potensi dan bakat murid dalam bidang muzik adalah terhad dan hanya

wujud di sekolah-sekolah yang mampu menyediakan kemudahan peralatan muzik sahaja (Haddad & Heong, 2020).

Selain itu, kesan kekurangan kepelbagaian teknik pengajaran guru dalam kelas muzik juga menyebabkan murid tidak dapat mencipta corak irama mudah. Pelaksanaan pembelajaran seni muzik pada umumnya masih mendominasi penggunaan teknik berbentuk *chalk and talk* yang di sekolah. Teknik pengajaran hanya berhasil untuk menghafalkan dan menguasai sejumlah informasi yang diberi tetapi tidak dapat menyediakan suasana pembelajaran yang kritis, kreatif dan inovatif (Utomo, 2014). Hal ini akan menyebabkan murid berasa terpinggir dan menganggap proses pembelajaran merupakan satu perkara yang membosankan dan tidak mendatangkan apa-apa makna kerana mereka tidak dapat memahami dan menerima kehendak sebenar objektif pembelajaran (Ang Huat Bin, 2000). Abdul *et al.* (2019) dalam kajiannya mengatakan bahawa penggunaan kaedah pengajaran berasaskan aktiviti muzik dapat menyumbang dalam peningkatan pemahaman murid tentang kemahiran mencipta corak irama.

Kajian Yunus (2008) menunjukkan bahawa suasana pembelajaran dalam bilik darjah yang dikawal dan dikuasai oleh guru sahaja telah menjadi salah satu punca tidak dapat memupuk kreativiti murid. Kajian Toh Lai Chee (2011) juga menunjukkan bahawa strategi pengajaran dan pembelajaran pendidikan muzik yang diamalkan oleh majoriti guru muzik lebih cenderung kepada penggunaan kecerdasan tertentu seperti verbal linguistik, logik matematik dan muzikal. Murid tidak berpeluang untuk memperkembangkan kognitif secara holistik kerana setiap murid mempunyai profil kecerdasan yang tidak sekata tetapi diajar dengan cara yang sama (Harun *et al.*, 2020).

Berdasarkan latar belakang di atas, fokus utama dalam kajian ini ialah sejauh manakah teknik *Step-Pat-Clap-Role* (SPCR) boleh membantu murid untuk mencipta corak irama meter empatan. Teknik ini merupakan adaptasi daripada pendekatan Dalcroze. Murid akan belajar corak irama dengan melalui pergerakan badan dengan melakukan pergerakan *stepping* untuk nilai not semibrif dan minim, *patting* untuk nilai not krocet dan *clapping* untuk nilai not kuaver. Dalcroze telah memperkenalkan pelbagai aktiviti pembelajaran melalui pergerakan. Murid-murid di sekolah rendah pula amat suka bermain dan bergerak. Oleh itu, penggunaan pendekatan Dalcroze sesuai membantu murid untuk memperbaiki kemahiran muzikal selaras dengan konsep bermain sambil belajar muzik.

1. Mengenalpasti kesan penggunaan teknik SPCR terhadap kemahiran murid dalam mencipta corak irama meter empatan.
2. Mengkaji kemahiran memainkan corak irama meter empatan dengan menggunakan teknik SPCR.
3. Mengkaji kemahiran mencipta corak irama meter empatan dengan menggunakan teknik SPCR.

1.4 Soalan kajian

1. Apakah kesan penggunaan teknik SPCR terhadap kemahiran murid dalam mencipta corak irama meter empatan?
2. Sejauh manakah teknik SPCR dapat mempengaruhi kemahiran memainkan corak irama meter empatan?
3. Sejauh manakah teknik SPCR dapat mempengaruhi kemahiran mencipta corak irama meter empatan?

1.5 Kepentingan kajian

Dapatan kajian ini dapat memberi manfaat kepada dua jenis golongan utama, iaitu guru muzik di sekolah guru muzik dan murid sekolah rendah. Teknik *Step-Pat-Clap-Role* (SPCR) merupakan satu kaedah pengalaman pembelajaran muzik melalui pergerakan berirama. Dalam konteks PdPc, penggunaan muzik dan gerakan dilihat sebagai alat pedagogi yang berguna kepada guru terutamanya ketika mengajar di dalam bilik darjah (Samsudin *et al.*, 2018). Alat pedagogi berbentuk muzik dan gerakan ini dapat membantu perkembangan sosial kanak-kanak dan memberikan impak positif dalam membantu menyimpan dan mengimbas kembali maklumat apabila diperlukan (Medina, 2002; Mora, 2000). Contohnya, guru menggunakan pergerakan tubuh badan untuk mengingati kembali nilai not muzik yang disampaikan dalam pengajaran sebelum ini. Secara tidak langsung, cara ini boleh mewujudkan komunikasi dua hala antara guru dan dan murid melalui sesi soal jawab.

Muzik juga sering dilihat menggabungkan elemen kinestetik, pendengaran dan visual (Marsh & Young, 2016). Teknik SPCR mudah difahami dan senang diajar. Guru boleh mengajar melalui demonstrasi. Dengan cara ini, murid dapat mengimitasikan perbuatan guru sambil belajar. Choksy (1981) menjelaskan bahawa pengajaran mengenai konsep irama boleh dilakukan melalui aktiviti imitasi (peniruan) contohnya murid meniru tepukan irama yang dilakukan oleh guru. Justeru, kajian ini penting untuk memberi guru pengajaran alternatif dalam tajuk corak irama untuk meningkatkan keberkesanan PdPc. Hal ini terbukti dengan dapatan kajian Mahzan Arshad (2012) menunjukkan penggunaan teknik ini membantu guru untuk menambah baik amalan pengajaran dan pembelajaran.

Menurut Hamisan Salim (2010), muzik dan pergerakan dapat memupuk minat belajar, prestasi dan kesediaan belajar, membina keseronokan mengikut mood dan keadaan, serta menambah baik hasil kerja serta daya ingatan kanak-kanak. Hal ini demikian kerana dalam proses pembelajaran, murid dapat menumpukan perhatian dalam jangka masa yang panjang. Menurut Ismail *et al.* (2017), murid yang boleh menumpukan perhatian untuk jangka masa yang lama cenderung untuk belajar dengan lebih efektif. Teknik SPCR dapat memberi kesan positif kepada murid dengan menggunakan tubuh untuk merasai idea muzikal. Setiap idea muzikal boleh dilakukan oleh anggota badan kerana badan merupakan sebuah organisasi muzik (Ismail *et al.*, 2017).

Penggunaan *Eurhythmics* dalam aktiviti muzikal di sekolah rendah telah meningkatkan keberkesanan PdPc untuk subjek muzik (Heldisari, 2020). *Eurhythmics* dapat menjadi pilihan bagi guru muzik sekolah rendah untuk mengajar muzik kerana

murid dapat belajar muzik dengan lebih seronok. Gonzalez-Mena (2011) juga menyatakan bahawa kanak-kanak digalakkan untuk menghasilkan muzik dengan menggunakan suara, badan dan peralatan dalam bentuk yang kreatif dan memberikan respon kepada muzik yang didengar. Nik Latif (2010) dalam kajiannya mendapati bahawa guru muzik sering menghadapi dua isu, iaitu isu dengan pentadbir dan isu tentang penggunaan cara pengajaran. Menurut beliau lagi, *Eurhythmics* boleh digunakan sebagai medium terbaik untuk menyelesaikan isu-isu tersebut.

Thelen dan Klifman (2011) berpendapat bahawa guru sering menghabiskan lebih banyak masa untuk mengawal kanak-kanak, terutamanya semasa transisi aktiviti seperti menyusun BBM, menjaga disiplin murid, memastikan keselamatan murid terjamin, pembersihan kelas dan sebagainya. Untuk mengatasi masalah ini, teknik SPCR dapat digunakan sebagai BBM bagi menjimatkan masa transisi kerana teknik ini hanya menggunakan tubuh badan murid semasa mengajar di dalam kelas. Guru tidak perlu menyediakan BBM kerana murid menggunakan pergerakan badan sendiri untuk meneroka pengalaman muzikal. Guru boleh bertindak sebagai fasilitator di dalam kelas sambil mencatat perkembangan mereka. Oleh itu, teknik SPCR tidak akan membebankan kerja guru dan akan memberikan idea tentang cara penilaian pencapaian murid dalam kelas.

1.6 Batasan Kajian

Kemahiran mencipta corak irama mudah merupakan Standard Pembelajaran 3.2.1 yang terkandung dalam KSSR Semakan Tahun Empat Pendidikan Muzik. Semua murid

Tahun Empat perlu menguasai kemahiran ini. Kajian ini memberi tumpuan kepada kemahiran murid Tahun Empat dalam mencipta corak irama mudah dengan menggunakan empat jenis notasi muzik, iaitu semibrif, minim, krocet dan kuaver. Not rehat untuk semibrif, minim, krocet dan kuaver tidak akan diuji. Kajian ini hanya melibatkan murid Tahun Empat dari sebuah sekolah jenis kebangsaan Cina yang terletak di Wilayah Kuala Lumpur. Seramai 20 orang murid dikaji. Hasil kajian ini tidak dapat digenerelisasikan untuk mewakili konteks pendidikan Malaysia. Namun begitu, kajian ini boleh dijadikan sebagai rujukan kepada warga pendidik muzik yang lain dalam meningkatkan kemahiran murid mencipta corak irama mudah.

1.7 Definisi Operasional

1.7.1 KSSR

KSSR dalam kajian ini bermaksud Kurikulum Standard Sekolah Rendah. KSSR merupakan panduan untuk sistem pendidikan sekolah rendah. Pada tahun 2017, satu pembaharuan telah dilakukan ke atas kandungan KSSR sehingga ia dijenamakan semula sebagai Kurikulum Standard Sekolah Rendah (KSSR) Semakan 2017.

1.7.2 SPCR

Teknik SPCR merupakan intervensi kajian yang diadaptasi daripada pendekatan *Dalcroze Eurhythmics*. *Dalcroze* telah memperkenalkan kaedah *Eurhythmics* untuk mempelajari dan mengekspresikan muzik melalui pergerakan (Wentink & Van der Merwe, 2020). Kaedah ini menggabungkan pergerakan, rentak dan improvisasi dalam proses pembelajaran. Teknik SPCR telah dicipta oleh pengkaji berasaskan kaedah *Eurhythmics* untuk meningkatkan kemahiran murid dalam mencipta corak irama.

1.7.3 DSKP Pendidikan Muzik Tahun Empat

DSKP Pendidikan Muzik Tahun Empat dalam kajian ini merujuk kepada Dokumen Standard Kurikulum dan Pentaksiran Pendidikan Muzik Tahun Empat. Pada tahun 2017, Kurikulum Standard Sekolah Rendah (KSSR) disemak semula. Kajian ini fokus pada Standard Pembelajaran 3.2.1 dalam Modul Kreativiti Muzik KSSR semakan 2017 Pendidikan Muzik Tahun Empat, iaitu mencipta corak irama mudah menggunakan not semibrif, minim, krocet dan kuaver.

1.7.4 Corak Irama

Corak irama ialah satu prinsip reka bentuk yang mengandungi not muzik dan not rehat muzik disusun mengikut meter. Ia mempunyai ulangan yang tersusun untuk menunjukkan motif, mood dan perasaan dalam sesuatu muzik atau lagu.

1.7.5 Meter Empatan

Meter digunakan untuk menentukan sukatan nilai not dalam setiap bar. Meter empatan mempunyai empat detik dalam satu bar.

1.8 Kesimpulan

Bab ini membincangkan perkara-perkara mengenai latar belakang kajian dari segi aspek kepentingan murid Tahun Empat menguasai kemahiran mencipta corak irama. Selain itu, bab ini juga menyatakan masalah-masalah yang dihadapi oleh murid dalam menguasai kemahiran mencipta corak irama. Tiga persoalan kajian telah dinyatakan dengan jelas dan persoalan-persoalan kajian ini akan membentuk metodologi kajian. Kajian ini juga menjelaskan kepentingan kajian ini kepada pihak guru muzik dan murid di sekolah rendah. Akhir sekali, beberapa istilah turut dinyatakan supaya pembaca lebih jelas dan faham tentang isi kajian ini.

